

В. В. Рагозіна

ПРОГРАМА КУРСУ “ОСНОВИ НАУК У ВЕСЕЛИХ ДОСЛІДАХ І ЕКСПЕРИМЕНТАХ” (ДЛЯ ДІТЕЙ 5-7 РОКІВ)

Зростання екологічних проблем вимагає перед світовою спільнотою пошуків кардинально нових підходів до їх розв’язання. У зв’язку з цим особливої актуальності набувають розробка нових підходів щодо виховання підростаючого покоління, здатного виявляти не споживацько-раціональний підхід до природи, а вивчати природу, бачити її красу, турботливо ставитися до неї і примножувати її багатства.

У 5-7-мирічному віці пізнання навколишнього світу набуває більш активного характеру порівняно з молодшими дошкільниками, дитина прагне більше пізнати природу, розкрити її таємниці, вчиться взаємодіяти з нею і набуває певний практичний досвід у цій сфері. Однак, часто природний інтерес дітей 5-7-ми років до довкілля втрачається на межі переходу дитини від дошкільного навчального закладу до загальноосвітнього, що пов’язано з низкою об’єктивних причин – підготовкою дітей до школи і новими вимогами до дітей.

Курс “Основи наук у веселих дослідях і експериментах” задовольняє природний інтерес дітей 5-7-ми років до природи і задовольняє природне прагнення активного їх пізнання в різних видах практичної діяльності. Вагому частку серед яких складають дослідження, експериментування з різноманітними природними матеріалами, речовинами, які є частиною природи. Процес пізнання природи нескінченний, тому знайомство з елементарними законами, які тільки окреслюються в курсі, сприятиме формуванню інтересу до вивчення географії, астрономії, фізики, хімії та ін. предметів у основній і старшій школі.

Розроблений курс реалізується в межах програми для позашкільних навчальних закладів і призначений для групової роботи з дітьми 5-7 років. За умови адаптації він може використовуватися у навчально-виховній роботі педагогами і вихователями дитячих дошкільних закладів, у позаурочній роботі з першокласниками ЗНЗ (свята, гурткова робота, виховні заходи тощо), а також батьками у сімейному вихованні дітей.

Мета курсу: формувати інтерес до природи, її явищ, навчити сприймати красу і гармонію природи, висловлювати свої ставлення до неї художньо-естетичними засобами, виховувати прагнення пізнавати і досліджувати природу в різних видах практично-експериментальної діяльності. Завдання курсу: навчити вихованців сприймати природу, бачити і насолоджуватися її красою, гармонією; виражати свої ставлення до природи різними художньо-естетичними засобами; стимулювати інтерес і бажання дітей досліджувати природу, її явища; дати вихованцям елементарні основи знань з природознавства, ботаніки, хімії, фізики, астрономії та ін. галузей наукових знань; навчити простим практичним умінням досліджувати природу і її явища; спонукати вихованців до самостійного пошуку та набуття інформації про природу в процесі різних видів практичної, зокрема, естетичної діяльності.

Засоби контролю за ефективністю курсу. Рівень засвоєння курсу перевіряється: у ході самого завдання методами гри, творчої роботи, художньо-естетичних ігор, вправ; наприкінці кожного заняття у формі

завдання-закріплення, в процесі якого діти графічно у вигляді схеми чи малюнку відповідають на цікаве запитання-завдання узагальнюючого характеру.

Прогнозовані результати. Вихованці: бачать красу природи і її явищ, вміють виразити своє ставлення до неї у різних видах художньо-естетичної діяльності (малюнок, висловлення, рухи, поспівки тощо); виявляють інтерес до дослідження природи, здібності спостерігати за її явищами, активно приймають участь у занятті, проведенні дослідів; виявляють уміння прогнозувати результат своїх дій з матеріалами, речовинами; демонструють уміння робити висновки відповідно своїх дій та дій педагога; виявляють елементарні знання законів природи, використовують їх у житті; цікавляться новою інформацією щодо природи і її явищ, відчують потяг до її здобуття.

Курс викладається з розрахунку 1 заняття на тиждень. Всього – 36 годин на рік. На практично-експериментальних заняттях дітям пропонуються різні активні форми роботи – досліді й експерименти самих дітей чергуються з їхніми спостереженнями, емоційно проживаються в художньо-естетичній діяльності (малювання, сприймання відеофрагментів, музичних творів, пластична діяльність тощо), закріплюються в різноманітних іграх.

Зміст програми

1. Вступ (1 год.).

2. Блок “Астрономія” (6 год.). Сонце, рух Сонця, його температура. Сонячна система (Сонце, планети). Властивості планет (температура, поверхня). Земля, місяць. День і ніч. Зорі, карта зоряного неба. Чумацький шлях. Сузір’я. Космонавт, ракета, подорож у космос.

3. Блок “Повітря” (6 год.). Повітряна оболонка Землі. Повітря, його властивості. Температура повітря, рух теплого і холодного повітря. Вітер – рух повітря. Сила вітру. Використання сили вітру.

4. Блок “Земля” (8 год.). Зменшена модель Землі – глобус. Мандрівка Землею за допомогою глобуса. Різнокольорове забарвлення земної кулі (вода, суша, гори) Океани і материки. Самий холодний, вологий, спекотний, великий материки. Знайомство з картами Землі. Жива природа Землі, її рослинний і тваринний світ. Особливості тварин-рекордсменів (найбільша, найважча, найдовжа та ін.). Склад Землі. Вулкани, землетруси, гейзери. Підземні копалини.

5. Блок “Вода” (8 год.). Дослідження води, її властивостей в експериментально-практичній діяльності дітей. Вода, її властивості. Різні стани води в природі (рідкий, твердий, газоподібний). Кругообіг води у природі. Властивості води розчиняти речовини та взаємодіяти з різними предметами і матеріалами. Пружність води. Сила і тиск води. Знайомство з водним світом (річки, озера, моря, океани), їхніми мешканцями.

6. Блок “Плоди Землі” (4 год.). Що таке їжа, її необхідність для людини. З чого роблять продукти. Овочі і фрукти, їх корисність. Вирощуємо овочі. Експерименти на кухні.

6. Блок “Чудеса рук людини” (2 год.). Папір, його властивості, створення паперу. Скло, його властивості. Творчі роботи зі скла (мозаїка, вітраж).

7. Заклучний блок.(1 год.). Відкриття на кожному кроці.